УДК 615.252:339.138(477)

МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ГІПОТИРЕОЗУ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

©Ю. С. Забігайло

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

РЕЗЮМЕ. Наведені результати аналізу асортименту та цінової кон'юнктури лікарських засобів для лікування гіпотиреозу на фармацевтичному ринку України. Показано, що лідером серед країн-виробників препаратів левотироксину натрію для нашої країни є Німеччина. Було встановлено, що коефіцієнт доступності (Кд) лікарських засобів знаходиться в інтервалі від 0,989 до 0,998 для працюючих пацієнтів. При визначенні доступності ЛЗ для хворих із 2 та 3 групою інвалідності, Кд становив 0,987–0,998 та 0,983–0,997 відповідно. Проведене дослідження показало найдоступніші для споживача препарати для лікування гіпотиреозу. Таких препаратів із найвищими значеннями Кд: L-ТИРОКСИН-ФАРМАК® 25 мкг, 50 мкг та 100 мкг №50 (ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна), ЕУТИРОКС 75 мкг №100 (Мерк КГаА, Німеччина), L-ТИРОКСИН 125 мкг №100 (БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина), БАГОТИРОКС 150 мкг № 50 (Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина).

КЛЮЧОВІ СЛОВА: гіпотиреоз, левотироксин натрію, маркетинговий аналіз, цінова кон'юнктура, коефіцієнт доступності.

Вступ. Проблема йододефіциту, яка має глобальний характер в усьому світі, завдяки впровадженню заходів масової та групової профілактики майже вирішена в 130 країнах світу. Серед країн Європи лише в Україні та Росії профілактика йододефіциту залишається на низькому рівні [1]. У зв'язку з цим спостерігається значне збільшення частоти захворювань щитоподібної залози (ЩЗ). За даними МОЗ України, за останні 5 років кількість захворювань ЩЗ у нашій країні збільшилась у 5 разів. Однією із найчастіших патологій ЩЗ є гіпотиреоз [2,3].

Сучасна соціально-економічна ситуація, що склалася у вітчизняній системі охорони здоров'я, зумовлює необхідність проведення фармакоекономічних досліджень з метою вибору найбільш оптимальних з позиції не тільки клінічної ефективності і безпечності, але і затрат методів фармакотерапії. Аналіз даних літератури свідчить, що на сьогоднішній день дослідження ринку препаратів для лікування захворювань щитоподібної залози в Україні не проводилось.

Мета дослідження: проаналізувати асортимент лікарських засобів (ЛЗ) для лікування гіпотиреозу на фармацевтичному ринку України, а також вивчити їх цінову кон'юнктуру.

Матеріали і методи дослідження. Дослідження проводили за допомогою маркетингового аналізу електронних і паперових джерел інформації. Об'єктами дослідження були: Протокол надання медичної допомоги хворим на гіпотиреоз, Державний формуляр лікарських засобів, Державний реєстр лікарських засобів України. Математичний аналіз отриманих результатів проводився за сприяння відділу системних статистичних досліджень ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України».

Результати й обговорення. Проведені нами маркетингові дослідження показали, що на українському фармацевтичному ринку представлено 38 препаратів для лікування гіпотиреозу (рис. 1), які випускаються під 4 торговими назвами (табл. 1).

ЛЗ для лікування гіпотиреозу на український фармацевтичний ринок постачаються з 4 країн світу, серед яких лідером є Німеччина – 27 пропозицій (рис. 2). Аргентина посідає друге місце по імпорту препаратів левотироксину натрію в Україну – 6 лікарських засобів. На третьому місці серед

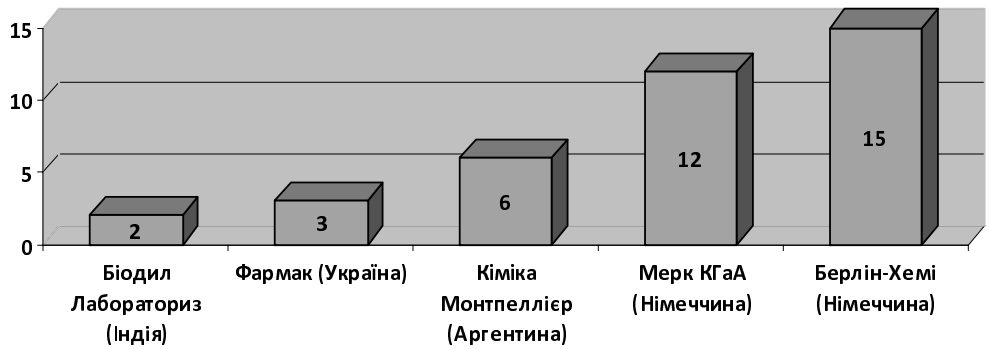

Рис. 1. Розподіл лікарських засобів для лікування гіпотиреозу за фірмами-виробниками.

виробників – Україна (3 пропозиції). Останнє місце серед зареєстрованих країн-виробників препаратів для лікування гіпотиреозу посідає Індія – 2 пропозиції.

Таблиця 1. Лікарські засоби, що використовуються в Україні, для лікування гіпотиреозу

Міжнародна непатентована назва	Торгова назва	Виробник	
		Український	Іноземний
Левотироксин натрію	L-ТИРОКСИН	ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина
	L-ТИРОКС ЄВРО		Біодил Лабораториз Пвт. Лтд, Індія
	БАГОТИРОКС		Кіміка Монтпелліер С.А., Аргентина
	ЕУТИРОКС		Мерк КГаА, Німеччина

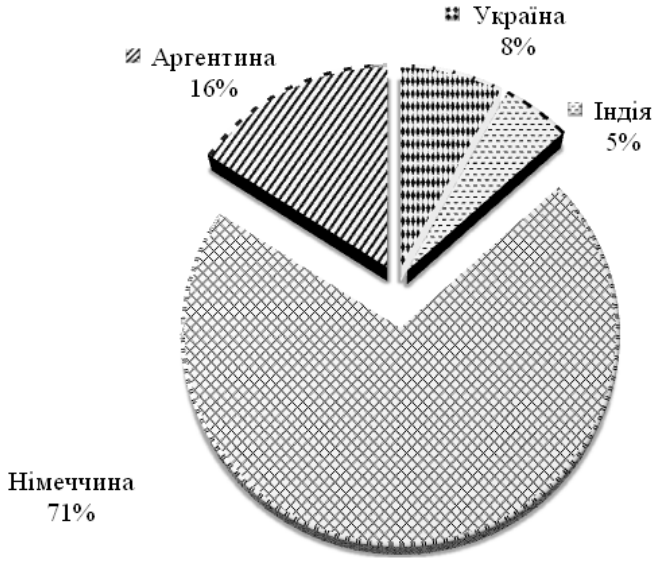

Рис. 2. Розподіл лікарських засобів для лікування гіпотиреозу за країнами-виробниками.

При аналізі ринку цих препаратів ми встановили, що усі лікарські засоби пропонуються у формі таблеток. Це напевно можна пояснити зручністю застосування.

Ціна є одним з найважливіших елементів комплексу маркетингу, оскільки вона визначає грошову вартість товару.

Відповідно до рекомендацій ВООЗ, доступність лікарських засобів є основним фактором, що визначає доступність системи охорони здоров'я для пацієнта [4].

Ми провели аналіз цінової кон'юнктури лікарських засобів для лікування гіпотиреозу та визначили їх доступність для пацієнтів. Для цього розрахували коефіцієнти доступності (Кд) за формулами [5, 6]:

Кд 1 = (Вартість 1 місяця лікування / Середня заробітна плата) – 1;

Кд 2 = (Вартість 1 місяця лікування / Середня пенсія для інвалідів 2 групи) – 1;

Кд 3 = (Вартість 1 місяця лікування / Середня пенсія для інвалідів 3 групи) – 1;

У процесі досліджень були використані дані прайс-листів щотижневика «Аптека». Середня заробітна плата, згідно з Державною службою статистики України, на час проведення дослідження (серпень 2014 року), становила 3370 грн.

В результаті проведеного дослідження, ми визначили найбільш доступний препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 25 мкг левотироксину натрію – L-ТИРОКСИН-ФАРМАК® (ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна) (табл. 2).

Найдоступніший препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 50 мкг левотироксину натрію – L-ТИРОКСИН-ФАРМАК® (ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна) (табл. 3).

В результаті проведеного дослідження, ми визначили найбільш доступний препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 75 мкг левотироксину натрію – ЕУТИРОКС (Мерк КГаА, Німеччина) (табл. 4).

Найдоступніший препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 100 мкг левотироксину натрію – L-ТИРОКСИН-ФАРМАК® (ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна) (табл. 5).

У результаті проведеного дослідження, ми визначили найдоступніший препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 125 мкг левотироксину натрію – L-ТИРОКСИН №100 (БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина) (табл. 6).

Таблиця 2. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозу з вмістом 25 мкглевотироксину натрію

Торгова назва	Форма випуску	Виробник, країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд 1	Кд 2	Кд3
L-ТИРОКСИН-ФАРМАК®	Табл. у бл. 25 мкг №50	ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна	8,04	0,16	4,80	0,998	0,998	0,997
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 25 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 25 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	47,94	0,48	14,40	0,995	0,994	0,992

Таблиця 3. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозу з вмістом 50 мкг левотироксину натрію

Торгова назва	Форма випуску	Виробник, країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд 1	Кд 2	Кд3
L-ТИРОКСИН-ФАРМАК®	табл. у бл. 50 мкг №50	ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна	12,59	0,25	7,50	0,997	0,997	0,996
L-ТИРОКС ЄВРО 50	табл. у бл. 50 мкг №50	Біодил Лабораториз Пвт. Лтд, Індія	Ціна відсутня у прайс-листах					
L-ТИРОКСИН 50 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 50 мкг №25	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
L-ТИРОКСИН 50 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 50 мкг №50	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	46,02	0,92	27,60	0,991	0,989	0,986
L-ТИРОКСИН 50 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 50 мкг №100	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 50 мкг №50	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	Ціна відсутня у прайс-листах					
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 50 мкг №100	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	30,03	0,30	9,00	0,997	0,996	0,995
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 50 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 50 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	59,24	0,59	17,70	0,994	0,993	0,991

Найдоступніший препарат для лікування гіпотиреозу з вмістом 150 мкг левотироксину натрію – БАГОТИРОКС (Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина) (табл. 7).

Провівши аналіз цінової кон'юнктури ринку препаратів для лікування гіпотиреозу ми встановили, що Кд лікарських засобів знаходиться в інтервалі від 0,989 до 0,998 для працюючих пацієнтів. При визначенні доступності ЛЗ для хворих із 2 та 3 групою інвалідності, Кд становив 0,987–0,998 та 0,983–0,997 відповідно.

Висновки. 1. На українському фармацевтичному ринку представлено 38 препаратів для лікування гіпотиреозу, які випускаються під 4 торговими назвами.

2. ЛЗ для лікування гіпотиреозу на український фармацевтичний ринок постачаються з 4 країн світу, серед яких лідером є Німеччина (71 %).

Таблиця 4. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозуз вмістом 75 мкглевотироксину натрію

Торгова назва	Форма випуску	Виробник, країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд1	Кд2	Кд3
L-ТИРОКСИН 75 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 75 мкг №25	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	19,91	0,80	24,00	0,992	0,991	0,988
L-ТИРОКСИН 75 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 75 мкг №50	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	42,29	0,85	25,50	0,992	0,990	0,987
L-ТИРОКСИН 75 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 75 мкг №100	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 75 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 75 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	55,81	0,56	16,80	0,995	0,993	0,991

Таблиця 5. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозу з вмістом 100 мкг левотироксину натрію

Торгова назва	Форма випуску	Виробник, країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд1	Кд2	Кд3
L-ТИРОКСИН-ФАРМАК®	табл. у бл. 100 мкг №50	ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна	15,80	0,32	9,60	0,997	0,996	0,995
L-ТИРОКС ЄВРО 100	табл. у бл. 100 мкг №50	Біодил Лабораториз Пвт. Лтд, Індія	Ціна відсутня у прайс-листах					
L-ТИРОКСИН 100 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 100 мкг №25	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
L-ТИРОКСИН 100 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 100 мкг №50	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	50,68	1,01	30,30	0,991	0,988	0,985
L-ТИРОКСИН 100 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 100 мкг №100	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	55,47	0,55	16,50	0,995	0,993	0,991
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 100 мкг №50	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	25,66	0,51	15,30	0,995	0,994	0,992
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 100 мкг №100	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 100 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 100 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	72,09	0,72	21,60	0,993	0,991	0,989

Таблиця 6. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозу з вмістом 125 мкг левотироксину натрію

Торгова назва	Форма випуску	Виробник, країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд1	Кд2	Кд3
L-ТИРОКСИН 125 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 125 мкг №25	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	20,20	0,81	24,30	0,992	0,990	0,987
L-ТИРОКСИН 125 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 125 мкг №50	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	50,60	1,01	30,30	0,991	0,988	0,985
L-ТИРОКСИН 125 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 125 мкг №100	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	56,85	0,57	17,10	0,994	0,993	0,991
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 125 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 125 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	73,17	0,73	21,90	0,993	0,991	0,989

Таблиця 7. Коефіцієнт доступності лікарських засобів для лікування гіпотиреозу з вмістом 150 мкг левотироксину натрію

Торгова Назва	Форма Випуску	Виробник, Країна	Середня ціна препарату, грн	Вартість добової дози, грн.	Вартість 1 місяця лікування (30 днів), грн	Кд1	Кд2	Кд3
L-ТИРОКСИН 150 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 150 мкг №25	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	27,55	1,10	33,00	0,990	0,987	0,983
L-ТИРОКСИН 150 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 150 мкг №50	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	57,03	1,14	34,20	0,989	0,987	0,983
L-ТИРОКСИН 150 БЕРЛІН-ХЕМІ	табл. у бл. 150 мкг №100	БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 150 мкг №50	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	23,69	0,47	14,10	0,995	0,994	0,993
БАГОТИРОКС	табл. у бл. 150 мкг №100	Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 150 мкг №50	Мерк КГаА, Німеччина	Ціна відсутня у прайс-листах					
ЕУТИРОКС	табл. у бл. 150 мкг №100	Мерк КГаА, Німеччина	78,97	0,79	23,70	0,992	0,991	0,988

3. Проведене дослідження показало найбільшу доступність для споживача таких препаратів із найвищими значеннями Кд: L-ТИРОКСИН-ФАРМАК® 25 мкг, 50 мкг та 100 мкг №50 (ВАТ "Фармак", м. Київ, Україна), ЕУТИРОКС 75 мкг №100 (Мерк КГаА, Німеччина), L-ТИРОКСИН 125 мкг №100 (БЕРЛІН-ХЕМІ АГ, Німеччина), БАГОТИРОКС 150 мкг №50 (Кіміка Монтпеллієр С.А., Аргентина).

Перспективи подальших досліджень. Перспективним є проведення фармакоекономічних

досліджень інших захворювань щитоподібної залози і впровадження на цій основі у лікувальну практику оптимальних з позиції не тільки клінічної ефективності і безпечності, але і затрат методів фармакотерапії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Щербак І. О. // Український медичний часопис online. – 2012. – Режим доступу: http://www.umj.com.ua/article/33434/jododeficit-v-ukraini-formuye-vidstale-suspilstvo.

2. Николишин Л. В. Співвідношення показників тиреоїдної системи, мікроелементного балансу та антиоксидантного захисту у щурів із гіпотиреоїдною дисфункцією на тлі комбінованого дефіциту йоду й селену та за умов корекції / Л. В. Николошин // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2013. – № 2 (19). – С. 143–147.

3. Михайленко О. Ю. Гомоцистеїн як чинник кардіоваскулярного ризику у хворих на гіпотиреоз / О. Ю. Михайленко, С. Т. Зубкова // Клінічна ендокринологія та ендокринна хірургія. – 2013. – № 1 (42). – С. 34–38.

4. Чумак В. Т. Доступність лікарських засобів в Україні / В. Т. Чумак // Рациональная фармакотерапия. – 2008. – № 3 (8). – Режим доступу: http://rpht.com.ua/article/114.html.

5. Громовик Б. П. Менеджмент і маркетинг у фармації: підручник / Б. П. Громовик, Г. Д. Гасюк, О. Р. Левицькі; за ред. д-ра фарм. наук, проф. Б. П. Громовика. – К.: Медицина, 2008. – 752 с.

6. Довгун С. С. Оценка стоимости и экономической доступности ноотропных препаратов, назначаемых больным с инсультом / С. С. Довгун // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 2. – Режим доступу: http://www.science-education.ru/102-5709.

MARKETING ANALYSIS OF MEDICATIONS FOR HYPOTHYROIDISM TREATMENT ON UKRAINIAN PHARMACEUTICAL MARKET

©Yu. S. Zabihailo

SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»

SUMMARY. The article is presenting results of assortment analysis and price conjuncture analysis of drugs for hypothyroidism treatment on Ukrainian pharmaceutical market. It is shown that the leading producing country of levothyroxine sodium medications in Ukraine is Germany. It was found that accessibility coefficient (Ac) of drugs is in the range from 0.989 to 0.998 for working patients. In determining the accessibility of drugs for patients with 2 and 3 group of disability Ac was 0.987–0.998 and 0.983–0.997 and respectively. The study showed the highest accessibility for consumers of such drugs with the highest values of Ac: L-thyroxine-FARMAK® 25 mcg, 50 mcg and 100 mcg №50 (OJSC «Farmak», Kyiv, Ukraine), 75 mcg EUTYROKS №100 (Merck KHaA, Germany), L-thyroxine 125 mcg №100 (Berlin-Chemie AG, Germany), 150 mcg BAHOTYROKS №50 (Kimiko Montpelliyer SA, Argentina).

KEY WORDS: hypothyroidism, levothyroxine sodium, marketing analysis, price conjuncture, accessibility coefficient.

Отримано 23.12.2014